
SAATEKS

Usuteadusliku Ajakirja käesolev number on tervikuna pühendatud hümnoloogiale – teadusalale, mis käsitleb kirikulaulu interdistsiplinaarselt, eelkõige selle teoloogilist, kirjanduslikku ja muusikalist külge. Artiklikogumik ilmub koostöös Eesti Hümnoloogia Seltsiga (EHS), mis asutati 2001. aasta 30. novembril Tallinnas, ning on ühtlasi seltsi esimene oma aastaväljaanne.

Päris esimest eestikeelset hümnoloogiakogumikku esitleti siiski juba seltsi asutamispäeval: see koostati “Kiriku laulu- ja palveraamatu” 10. aastapäevaks (koostaja Ene Salumäe) ja kandis pealkirja “Kelle laule me laulame?” (Tallinn, 2001). Kuigi EHS ei saa seda esimest kogumikku veel päriselt omaks pidada, on tal käesoleva kogumikuga päris selged seosed. Nii näiteks jätkab Ivar-Jaak Salumäe siin oma huvitavat mõtisklust “Miks “Kiriku laulu- ja palveraamat” on selline, nagu ta on?”, mille esimene osa ilmus 2001. aasta kogumikus (lk 57–63).

Käesolev artiklikogumik püüab esitleda EHSis esindatud erinevaid teadusalasid ning rõhutab samuti seltsi interkonfessionaalsust. Kuigi hümnoloogia seostub esmapilgul ennekõike luterliku kirikulaulu väga rikkaliku ja mitmepalgelise traditsiooniga, hõlmab ta

tegelikult ühtviisi kõiki kristlikke kirikuid. Mul on väga hea meel, et nende kaante vahele õnnestus saada põnevad tekstid nii vabakoguduste (Ene Paldre artikkel) kui ka õigeusu kiriku (Kristi Sarapuu artikkel) laulutraditsioonist Eestis. Kuigi need tunduvad teineteisest väga kauged, on nende vahel siiski ajaloolised sidemed, mis avalduvad eriti huvitavalt just Eestimaal: siin on olnud sajandeid väga erinevate kristlike traditsioonide kohtumise ja ristumise paik.

Eesti Hümnoloogia Seltsi esimene tegevusaasta (2002) oli tihe-
dalt seotud Viljandi Kultuurikolledžiga (Viljandi Kultuuriakadeemia). Eesti õppeasutustest on just siin hümnoloogiat kõige järjekindlamalt õpetatud. Tänu Ene Salumäele, kes oli ka EHSi esimese juhatuse liige ning seltsi asutamise üks kõige tulisem eestvedaja, on Viljandis toimunud hulk põnevaid üritusi. Nii näiteks korraldas Kultuurikolledži kirikumuusika osakond 10.–11. juulil 2002 Viljandi Pauluse kirikus koraalimaratoni, kus lauldi läbi kõik “Kiriku laulu- ja palveraamatu” 484 laulu. Kultuurikolledži ja EHSi koostöös toimusid 3.–4. mail 2002 Viljandis kirikumuusik-muusikaõpetaja erialapäevad (teemal “Lauluraamat kirikus ja koolis”) ja ühenduses sellega ka EHSi ettekandekoosolek. EHS korraldas hümnoloogiakonverentsi ka 2003. aasta 15. septembril. Selle konverentsi ettekanded Toomas Paulilt, Siret Rutikult ja Ivar-Jaak Salumäelt ilmuvad siinses kogumikus.

Kuigi EHS esindab parimal viisil oma ala teaduslikku kompetentsi Eestis, pole ometi tegu tüüpilise teadusseltsiga: EHSi eesmärgiks on tuua kokku kirikulaulu praktikast, teooriast ja ajaloost huvitatud inimesi Eestis, toetada kirikulaulu teaduslikku uurimist ja propageerida kirikulaulude laulmist. EHSi liikmeks võib olla igaüks, kes on kirikulaulust ühel või teisel viisil huvitatud. Samuti arendab EHS suhteid teiste maade hümnoloogiaühingutega, vahendades Eestis sellealast informatsiooni kogu maailmast. EHS on juba saanud ka Rahvusvahelise Hümnoloogiaühingu (*Internationale Arbeitsgemeinschaft für Hymnologie*, IAH) liikmeks. IAHiga on seotud ka EHSi lähituleviku suurim väljakutse: 7.–12. augustil 2005. aastal toimub Tartus IAHi suur kongress, mille võõrustajaks

on EHS. Sellele kongressile on oodatud sadakond inimest maailma erinevatest paikadest, nende hulgas oma ala kõige väljapaistvamad teadlased. EHS tahab aidata kaasa sellele, et hümnoologia leiaks koha Eesti traditsiooniliste humanitaarteaduste hulgas.

Toomas Siitan
Eesti Hümnoologia Seltsi esimees